

Biện pháp nâng cao vai trò của đội ngũ giảng viên khoa học xã hội và nhân văn ở Học viện Kỹ thuật Mật mã trước tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0

Trần Thị Thuyết

*ThS. Khoa Lý luận Chính trị, Học viện Kỹ thuật Mật mã

Received: 8/7/2024; Accepted: 18/7/2024; Published: 26/7/2024

Abstract: *The 4th Industrial Revolution has a profound impact of science and technology on human life. These developments have had and are having a comprehensive and profound impact on all areas of economic and social life. In that impact, modern education, especially university education, is most affected and the Academy of Social Sciences is no exception. To adapt to the times, teachers in general, teachers of Social Sciences and Humanities at the Academy of Social Sciences in particular; must always cultivate and improve the process of self-study, research, and continuous creativity, fulfill their roles well, constantly improve their qualifications, reach out in awareness, and actively innovate teaching methods to equip students with foundations, ideology, and political mettle. The article presents on Enhancing the role of social science and humanities teachers at the Academy of Cryptography before the impact of the 4th Industrial Revolution*

Keywords: *Role, the fourth industrial revolution, social science and humanities lecturers, Academy of Cryptography.*

1. Mở đầu

Đội ngũ giáo viên (ĐNGV) KHXH&NV có vai trò đặc biệt quan trọng đối với việc trang bị, xây dựng nền tảng lý luận chính trị cho học viên, góp phần đào tạo các sĩ quan kỹ thuật quân đội trong tương lai. Bên cạnh nhiệm vụ chính trị trung tâm là giảng dạy, NCKH, ĐNGV KHXH&NV còn là những cán bộ chính trị, có vai trò quan trọng trong xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị; đồng thời là người chiến sĩ tuyên truyền, đấu tranh và bảo vệ nền tảng tư tưởng, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước. Để hoàn thành sứ mệnh cao cả đó, đặc biệt là trước tác động của cuộc CMCN lần thứ tư, đòi hỏi ĐNGV giảng dạy các môn KHXH&NV không ngừng nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ, đổi mới và sáng tạo, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công tác lý luận trong tình hình mới.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tác động của cuộc CMCN 4.0 đến hoạt động giáo dục và đào tạo của Học viện Kỹ thuật Mật mã

Cuộc CMCN 4.0 bắt đầu xuất hiện từ thập niên đầu tiên của thế kỷ XXI, là sự gắn kết giữa các nền công nghệ, làm xóa đi ranh giới giữa thế giới vật thể, thế giới số hóa và thế giới sinh học. Cuộc CMCN 4.0 đã và đang có những ảnh hưởng không nhỏ tới mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục và đào tạo. Học viện KTMM là trung tâm đào tạo và NCKH

KTMM hàng đầu của quân đội, có nhiệm vụ đào tạo cán bộ KTMM trình độ đại học, sau đại học; nghiên cứu, tư vấn KHKT; .. phục vụ quốc phòng, an ninh và kinh tế - xã hội, đã và đang nắm bắt, thích ứng với xu thế của CMCN 4.0. Nghị quyết 29 – NQ/TW của BCH TƯ Đảng (Khóa XI) chỉ rõ: Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội. Để đạt mục tiêu đó, Học viện chú trọng đẩy mạnh đổi mới PPDH theo hướng lấy người học làm trung tâm; xây dựng ĐNGV, cán bộ nghiên cứu có chất lượng cao; đầu tư hiện đại hóa CSVC, tạo chuyển biến tích cực về chất lượng đào tạo. Cụ thể, đối với quá trình dạy, giảng viên (GV) không chỉ dừng lại ở việc dạy cho học viên cái mình đang có, mà phải hướng tới dạy học viên sáng tạo ra cái mới. Cần chuyển từ việc truyền thụ kiến thức sang hình thành phẩm chất và phát triển năng lực học viên; chuyển từ chủ yếu theo số lượng sang chú trọng cả số lượng, chất lượng và hiệu quả; chuyển từ chỉ chú trọng giáo dục nhân cách kết hợp giáo dục nhân cách với phát huy tốt nhất tiềm năng cá nhân; chuyển từ quan niệm cứ có kiến thức là có năng lực sang quan niệm kiến thức chỉ là yếu tố quan trọng của năng lực. Cuộc CMCN 4.0 đã và đang ảnh hưởng, tác động lớn

đến hệ thống giáo dục, làm xuất hiện xu thế “đại học 4.0” với yêu cầu rất cao về nội dung, chương trình đào tạo, nghiên cứu và mô hình quản trị đại học. Xét trên góc độ đó, mặc dù đã có nhiều cố gắng, song Học viện KTMM còn nhiều nội dung chưa đáp ứng, theo kịp xu hướng phát triển, còn gặp một số khó khăn trong quá trình thực hiện như: CSVC còn hạn chế, chưa đồng bộ, nguồn lực về con người...

2.2. Một số biện pháp nâng cao vai trò của GV KHXH&NV ở Học viện KTMM trước sự tác động của CMCN4.0

2.2.1.Đội ngũ GV KHXH&NV phải nêu cao tính Đảng và không ngừng đổi mới TDLL

Điều kiện tiên quyết đối với một GV môn KHXH&NV vẫn phải có tính Đảng cao. Nhiệm vụ của GV giảng dạy các môn KHXH&NV là truyền bá chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng; củng cố niềm tin trong học viên về tính đúng đắn của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và con đường đi lên CNXH ở Việt Nam.

Cùng với yêu cầu về tính Đảng, GV KHXH&NV phải là những người luôn đổi mới TDLL đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của thực tiễn giảng dạy các môn KHXH&NV. Đổi mới tư duy lý luận (TDLL) bổ sung và phát triển chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phải trên cơ sở lập trường phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tiễn đổi mới của đất nước ta qua tổng kết về thực tiễn hơn 30 năm đổi mới của nước ta được báo cáo tại Đại hội đại biểu Đảng toàn quốc lần thứ XIII, qua thực tiễn đó Đảng và Nhà nước đã tiến hành đổi mới và bổ sung lý luận. Đây chính là mục đích, phương pháp luận đúng đắn cho việc đổi mới TDLL. Đổi mới TDLL không phải là đi tìm một chủ nghĩa khác mà là hiểu sâu sắc, đầy đủ và đúng đắn hơn nữa một chủ nghĩa Mác - Lênin trong quá trình vận dụng vào thực tiễn thay đổi của đất nước ta, gắn với hoàn cảnh điều kiện của nước ta, góp phần hoàn thiện, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong điều kiện mới V.I.Lênin đã chỉ rõ phải vận dụng những nguyên tắc của chủ nghĩa cộng sản... sao cho những nguyên tắc ấy được cải biến đúng đắn... làm cho phù hợp, cho thích hợp với những đặc điểm của dân tộc và đặc điểm nhà nước - dân tộc

Sự kết hợp nguyên lý, nguyên tắc với đặc điểm dân tộc mà phát hiện ra cái mới để khái quát nó thành lý luận, làm phong phú thêm nguyên lý, nguyên tắc hoặc bổ sung thêm nguyên lý... điều đó không trái với bản chất và sức sống của chủ nghĩa Mác - Lênin, qua đó ta thấy được vai trò rất quan trọng của đội

ngũ giáo viên giảng dạy các môn KHXH và NV, từ những đổi mới mạnh mẽ TDLL thông qua giáo án, giáo trình, nội dung bài giảng họ sẽ nhận thức, tiếp thu và truyền đạt lại với các đối tượng học viên, muốn vậy ngoài việc được đào tạo chuyên môn ra thì đội ngũ này phải luôn luôn nêu cao bản lĩnh chính trị và cũng đổi mới về tư duy nhận thức với cái mới, thực tiễn đặt ra để gắn với nội dung bài giảng của mình, làm cho nó sinh động, cuốn hút học viên hăng say học tập và nâng cao nhận thức về chính trị trong giai đoạn hiện nay.

2.2.2. Giảng KHXH&NV phải không ngừng trau dồi, nâng cao trình độ chuyên môn về mọi mặt đáp ứng yêu cầu GD&ĐT trong tình hình mới.

Bồi dưỡng nâng cao trình độ, kiến thức về mọi mặt của ĐNGV cần phải thực hiện một cách có kế hoạch và luôn đổi mới cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn. Trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay việc ĐNGV phải không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn là cần thiết nhưng cũng hết sức nặng nề. Trước những biến động, thời cơ và thách thức đó, đòi hỏi giáo viên phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, có óc quan sát, phân tích và xử lý linh hoạt, sáng tạo, kịp thời các tình huống. Kiện toàn, củng cố ĐNGV đủ về số lượng, mạnh về chất lượng. Vì vậy, ĐNGV phải không ngừng học tập và nâng cao trình độ cả về LLCT và chuyên môn kỹ thuật nghiệp vụ, kiến thức khoa học nhằm hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Đặc biệt là cần quan tâm đến xây dựng và phát triển ĐNGV trẻ, vì đó là việc hết sức cần thiết nhằm tạo ra đội ngũ kế cận trong tương lai... phải coi việc xây dựng kế hoạch đào tạo bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn và phương pháp sư phạm cho ĐNGV trẻ là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên. Cần mạnh dạn giao việc cho ĐNGV trẻ để họ có môi trường thực tiễn học tập, rèn luyện, tiếp cận được các công việc của một cán bộ khoa học, vừa giảng dạy vừa nghiên cứu trong một môi trường thuận lợi cho giáo viên trẻ rèn luyện mọi mặt về sức khỏe, trí tuệ, lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị, kỹ năng nghề nghiệp.

Trước tác động của cuộc CMCN4.0, mỗi GV KHXH&NV bên cạnh việc tinh thông chuyên môn thì cần phải có kiến thức liên ngành, khả năng ngoại ngữ và đặc biệt là phải nắm bắt kịp sự phát triển của khoa học công nghệ nhằm phục vụ tốt quá trình giảng dạy của mình, từ đó kích thích học viên nỗ lực tìm tòi, nghiên cứu. Để làm được điều đó thì bản thân mỗi GV KHXH&NV phải thường xuyên tự bồi

dưỡng, cập nhật những kiến thức cần thiết cho mình, tích cực trong NCKH. Tình hình chính trị thế giới, khu vực diễn biến khó lường, GV KHXH&NV phải thường xuyên cập nhật những tri thức, thông tin mới là điều hết sức cần thiết.

2.2.3. Giáo viên KHXH&NV phải luôn đổi mới PPGD đáp ứng yêu cầu ngày càng cao trong giai đoạn hiện nay.

Trước tác động của cuộc CMCN4.0, GV KHXH và NV cần phải đổi mới PPGD phù hợp để nhằm góp phần tạo ra những “sản phẩm” chất lượng cao, đáp ứng tốt nhu cầu ngày càng cao của xã hội. Mục đích của việc đổi mới PPGD là nhằm phát huy tính tích cực, năng động, sáng tạo của học viên; tránh thái độ thụ động, rập khuôn theo bài giảng của GV, từ đó học viên có được phong cách tư duy độc lập trong học tập cũng như trong NCKH. Đặc biệt, đổi mới PPGD các môn KHXH và NV sẽ góp phần làm cho học viên thêm quan tâm, hứng thú học tập và nghiên cứu, sẽ thúc đẩy chất lượng và hiệu quả của dạy và học các môn khoa học này.

Điều đó đòi hỏi GV KHXH và NV trước hết phải thường xuyên khơi dậy, rèn luyện và phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu, tự đặt vấn đề và tự giải quyết vấn đề của học viên ngay trong quá trình học tập ở trên lớp. Ngoài ra, GV cần hướng dẫn sinh viên cách ghi chép, đọc tài liệu, chuẩn bị thảo luận, làm việc nhóm, học trực tuyến... Đây là quá trình rèn luyện cho học viên năng lực tư duy chính xác và phẩm chất tư duy biện chứng. Mà điều này thì cực kỳ cần thiết vì như Ph. Ăngghen đã chỉ rõ: “Một dân tộc muốn đứng vững trên đỉnh cao của khoa học thì không thể không có tư duy lý luận”

Trong đổi mới PPGD, GV KHXH và NV cần phải phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác, sáng tạo của học viên trong quá trình lĩnh hội tri thức. Điều đó có thể thực hiện được thông qua việc sử dụng các PPDH tích cực như phương pháp nêu vấn đề, vấn đáp, đàm thoại, ... và sự kết hợp một cách nhuần nhuyễn các phương pháp với nhau tùy điều kiện cụ thể. Giáo viên cần có phương pháp xây dựng các tình huống đòi hỏi sự tìm tòi, đào sâu suy nghĩ, phát triển và mở rộng kiến thức của học viên. Bản thân mỗi phương pháp đều có những ưu, nhược điểm. Do vậy, không nên coi bất kỳ phương pháp nào là tối ưu cho việc truyền thụ tri thức bài giảng.

Học viên đang tích cực đổi mới PPDH theo hướng tích cực. Đổi mới PPDH các môn KHXH&NV theo hướng tích cực với phương châm lấy người học làm trung tâm, cho nên GV cần kết hợp nhiều PPDH khác nhau tùy thuộc vào nội dung bài giảng. Thông qua

đó, học viên rèn luyện được các kỹ năng cần thiết như: kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng thảo luận, kỹ năng thuyết trình ... Ngoài ra, GV cần phải kết hợp sử dụng các phương tiện dạy học hiện đại trong quá trình giảng dạy. Để phương tiện dạy học phát huy hiệu quả, GV cần có sự đầu tư ứng dụng các phần mềm CNTT như tạo ra các mô hình, sơ đồ hóa kiến thức, các hình ảnh liên quan đến nội dung bài học, ... làm cho giờ dạy trở nên sinh động hơn.

3. Kết luận

Cuộc CMCN4.0 có tầm ảnh hưởng sâu rộng của KHCN đến đời sống con người. Những sự phát triển này có ảnh hưởng đã và đang tác động toàn diện và sâu sắc đến tất cả các lĩnh vực của đời sống KT – XH. Trong sự tác động ấy, giáo dục hiện đại, đặc biệt là giáo dục đại học chịu sự tác động lớn nhất và Học viện KTMM cũng không nằm ngoài sự tác động này. Để phù hợp với thời cuộc thì những người thầy nói chung, người thầy dạy các môn KHXH&NV ở Học viện KTMM nói riêng phải luôn trau dồi, nâng cao quá trình tự học, tìm tòi, sáng tạo không ngừng, hoàn thành tốt vai trò, không ngừng nâng cao trình độ, vươn xa về nhận thức, tích cực đổi mới PPDH nhằm trang bị cho học viên nền tảng, tư tưởng, bản lĩnh chính trị phải luôn nhận thức được tầm quan trọng của lý luận Mác-Lênin, mài sắc tinh thần cảnh giác cách mạng, kiên quyết đấu tranh chống mọi biểu hiện của chủ nghĩa cơ hội, xét lại, phản bác mọi luận điệu của các thế lực thù địch trong chiến lược “diễn biến hòa bình”, bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, bảo vệ vững chắc chế độ xã hội chủ nghĩa và Tổ quốc Việt Nam, xây dựng phẩm chất người chiến sĩ cách mạng, phẩm chất “Bộ đội cụ Hồ”.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Bá Dương (2016), *Quan điểm Đại hội XII của Đảng về xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới*, Nxb QĐND, Hà Nội.
2. Đảng bộ Học viện Kỹ thuật quân sự (2020), *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ Học viện Kỹ thuật quân sự lần thứ X, nhiệm kỳ 2020 - 2025*, Hà Nội.
3. Đảng ủy Quân sự TƯ (1998), *Nghị quyết về xây đội ngũ cán bộ quân đội trong thời kỳ mới (số 94/ĐUQSTU)*, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (1999), Báo cáo một số vấn đề xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức và xây dựng, phát huy vai trò của trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Văn phòng TƯ Đảng, Hà Nội.